

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Decreta

Brant, Sebastian

[Basel], after 1. März 1499

Sessio vicesimatertia de electione summi pontificis

[urn:nbn:de:bsz:31-313515](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313515)

Sessio vicesimatertia

minationi ecclesie submissis. Ceterū hec sancta synodus mandat et p̄cipit omnibus archiepis Episcopis cancellarijs vniuersitatū et inquisitoribus hereticę prauitatis / ad quorū spectat officij / quatenus diligentiā solertē adhibeant / et p̄uideant / ne aliqui dictos librū et libellos defensorios habeant aut p̄sumant penes se cōseruare aut tenere / immo ipsos p̄dictis assignare habeant vt de illis faciant pur iura disponent / alias cōtra tales canonica animaduersione p̄cedatur. Datus in sessione publica in ecclesia maiori Basiliensī. solēniter celebrata idus octobris. Anno a natiuitate dñi. M. cccc. rrry.

¶ Sessio vicesimatertia de electione summi pontificis.

Sacrosancta generalis synodus Basiliensī. in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalē ecclesiā representās. Ad perpetuam rei memoriā. Quoniā salus populi pastor bonus merito hanc sanctā synodū quantū pro humane legis fieri potest industriā nitī decet / vt romanus pontifex qui gregis dñici p̄mus et summus est pastor talis fiat talisq; p̄seueret / qui cunctarū animarū saluti ac totius christiani orbis vtilitati p̄uideat / et tanto officio digne satisfaciāt. p̄inde cōstitutiones tam sacrorū conciliorū q̄ summorū pontificū / super romani electione pontificis editas innovās hec sancta synodus et eis quedā salubria adijciens. Statuit vt quocienscūq; sedem apostolicā vacare contigerit sancte romane ecclesie cardinales p̄sentes in loco quo summi pontificis electio celebrāda est decima die postq̄ sedes vacauerit omnes in capellā aliquā vel locū prope cōclauē cōueniant. Inde p̄cedente cruce bini cū deuotione cantādo. Veni creator spiritus. Incedētes locum cōclauis ingrediant. Quo non nisi duos familiares necessarios quilibet introducat. Cerimoniarū autē gratia duo clerici quorū saltem vnus sit notarius etiā admitti possint. Lamerarius vero cū his q̄bus p̄clauis custodia cōmissa fuerit curet ne quis p̄ter p̄dictos cōclauē ingrediat. Ipse autē post ingressum cardinaliū clausis foribus cū deputatis intrēt et singulorū cardinaliū cellas diligētē p̄quirat. Exceptisq; infirmorū aut debillū medicinalibus si qua ibidē victualia vel confectiones reperiant ammoueat. Et ens inde claudens p̄clauis ostiū custodiā sollicitē obseruet / ac singulis diebus Libaria que cardinalibus deferunt accuratē p̄quirat / nec introferri p̄mittat nisi q̄ p̄moderata refectione necessariū videat decretis huius sacri cōcilij p̄mulgatur in quarta et septima sessionibus in suo robore firmiter permanuris. Sequenti die cardinales oēs coram his qui in cōclauē fuerint audita missa de sacro spū sacra sumāt Eucharistiā. Et anteq̄ scrutiū tichoent / ante positis sc̄tis euāgelijis iurent sup̄ hac forma. Ego. N. cardinalis iuro et p̄mitto omnipotēti deo patri et filio et spū sancto /

Sessio vicesimatertia

ac beato Petro apostolorum principi cum eligere in pontificem quem credas ecclesie vniuersali in spiritualibus et temporalibus vtilem et tante dignitati idoneum / nec illi vocem dare quem verisimiliter sciuero pmissione aut datione alicuius rei temporalis seu prece per se vel alium interposita aut alias quitercumque directe vel indirecte pro se electionem procurare. Electo quoque in pontificem non prius obedientiam facere quam iuret iuxta formam decreti sacri Basiliensis concilii ita me deus adiuuet cum in die tremendi iudicii rediturus sum de hoc iuramento / et cunctis operibus meis rationem post hoc quilibet eorum cedula dabit In quauis tres non nominet inter quos si ultra unum nominauerit / aliquis sit extra cardinalium collegium neque una die nisi unum fiat scrutinium et immediate post missam. Lectis cedula nisi duarum partium in unum uota concurrant mori coburant. Ante autem sex completa scrutinia accessus ad quemquam fieri non possit. Recognite eo tempore cardinales / et attenta mente considerent quantum sibi ipsius meritum vel demeritum quantumque populo christiano fructum vel preiudicium bonum vel malum eligendo pontificem facturi sunt. In nulla prefecto re magis domini nostri Iesu christi gratiam vel iram assequi possint / quam cum de vicario eius suis presentando omnibus agitur quas ita dilexerit ut pro ipsis et morti et crucis tormentum pari dignatus fuerit.

De professione eiusdem summi pontificis.

Statuit sancta Synodus ut electus in papam electioni de se facte per infra scripti modi expressionem consentire teneatur. Quam expressio nem si presentis in curia per cardinales vel extra per eorum aliquem vel alium ab ipsis ad hoc habentem mandatum. In presentia notarii et decem saltem personarum presentata sibi electione requisitus infra diem naturalem ab hora requisitionis non fecerit electio sua imperfecta habeatur. Et ad aliam in nomine domini cardinales procedere teneantur. Expressio autem ut predictum huiusmodi consensu cardinalis eadem summo pontifici mori obedientiam debitam exhibeat postquam pro per cardinales obedientia prestita fuerit nulli de eius pontificatu abigere prehas sit.

Forma consensus.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis patris et filii et spiritus sancti Ego. N. electus in papam omnipotenti deo cuius ecclesiam suo presidio regendam suscipio / et beato Petro apostolorum principi corde et ore confiteor et profiteor quod quamdiu in hac fragili vita constitutus fuero me firmiter credere et tenere fidem catholicam secundum traditionem apostolorum generalium conciliorum et aliorum sanctorum patrum. **N**arime autem sanctorum octo conciliorum vniuersalium videlicet primi Nicensium secundi constantinopolitanum / tertium Ephesinum primum et quartum calcedonensem / quintum et sextum. Item constantinopolitanum septimum. Item Nicenum octauum quoque constantinopolitanum. Necnon lateranensem / lugdunensem / viennensem / constantinensem / et basilicensem generalium etiam conciliorum / et illa si deus voluerit ad unum apicem immutata seruare et usque ad aiam et sanguinem defendere et prestandi rituumque pariter sacramentorum ecclesiasticorum ecclesie traditum omnimodo depreloqui et obseruare / polliceor etiam fideliter laborare pro tuitione fidei

Sessio vicesimatertia

catbolice / z extirpatione heresum z errorum reformatione morum ac pace
in populo christiano. Juro etiam psequi celebrationem conciliorum generalium / z con-
firmationem electionum. Juxta decretum sacri Basilien. concilii / hanc autem profes-
sionem meam manu subscripsi z tibi oportere deo cui in die tremendi iudicii
redditurus sum de hoc z cunctis operibus meis rationem puram meum super alta-
re offero quam in primo publico consistorio solemniter repetam. Ne lapsus ipse
hec tam salubris institutio de memoria summi pontificis elabatur singulis an-
nis die quo anniversarium celebratur electionis vel coronationis sue intra
missarum solennia primo cardinalis qui ibidem affuerit publice z alta voce coram
summo pontifice legat sic. Sanctissime pater attendat sanctitas tua quod di-
ligenter consideremissionem hanc quam die electionis tue deo fecisti / postea
eam leges in fine dicat. Curet igitur sanctitas tua pro honore dei z salute anime
tue / et utilitati vniuersalis ecclesie predicta omnia pro vniuersis observare bona fi-
de sine dolo z fraude. Recognoscat etiam cuius vicem geras in terris illius
videlicet / qui etiam suam pro vniuersis posuit / qui ter antequam oues suas beato
Petro committeret petijt an ipsum diligeret / qui quod sicut iustus iudex / et
quod nullum latet secretum rationem eriget a te de omnibus usque ad minimum quod tran-
sit. Memineris quod beatus Petrus alijque sibi succedentes pontifices fece-
runt / qui nil aliud cogitabant nisi honorem dei propagationem fidei publicam ecclesie
bonam salutemque z utilitatem filiorum suorum / z tandem imitatores magistrum z dominum
auias suas pro sibi commedatis omnibus exponere non dubitarunt / noli tibi aut
tuis thesaurizare in terris ubi cinerea z erugo demolitur ubi fures z latro-
nes effodiunt / sed thesauriza tibi in celis. Non sis acceptor personarum nec
sanguinis nec patrie aut nationis omnes filij dei sunt / z tue cure ac custodie
pariter commissi dicas exemplo christi. Qui fecerit voluntatem patris mei qui est
in celis / ille meus frater mater z soror est. In distribuendis dignitatibus
z beneficiis non carne non munera non quod aliud temporale / sed solum deum z virtutes
atque hominum merita tibi proponas. In corrigendis excessibus ecclesiasticis
cum exerce disciplinam / memor quam gratiam principes quamve penam belli alter
iniurias dei vltimando / alter dissimulando meruerunt. Pauperes autem ac mi-
serabiles personas defende Juua z sustinere ad omnes autem paternam habe char-
ritatem. Post expleta coronationis solennia ac singulis annis post electio-
nis anniversarium cum fratribus suis octo saltem continuis diebus sumus pon-
tifer vigili cura tractet / exequi quod tam solemniter deo pollicitus est. In
primis igitur percutet in qua orbis christiana religio verat a Turcis sar-
racenis Tartar / z alijs infidelibus. In qua regione viget heresis scisma
vel quelibet superstitionis species. In quibus prouincijs mores z diuinorum
observantia mandatorum rectaque viuendi norma tam in statu ecclesiastico quam
seculari dilabunt ubi etiam libertas ecclesiastica concutatur. Inter quos re-
ges principesque z populos viget odia vel bella vel bellorum metus / z ubique si
cur pius pater cum fratribus suis remedijs opportunis diligenter putare stu-
deat. His vniuersalibus expedit negotijs ad ea que proximiora sunt manu
appones morum domum familiam z curiam romanam ubi z prout necessarium fuerit.

Sessio vicesimatertia

exemplariter cōponere veraciterq; reformare incipiat / et tã circa mag-
gnos q̄ paruos inquirens et inquire facies quicquid emendatione di-
gnū repererit corrigere nullatenus differat aut dissimulet / sciēs duplex
esse pctm̄ vnū qđ sibi ppetrat / aliud longe grauius qđ inde sequit̄ / qđ
quid enī ibidē agit̄ facile trahit̄ in exemplū / Unde sit vt languescēte ca-
pite reliquū postea corpus moribus inuadat / pontificalis dom⁹ ac cu-
ria tanq̄ speculū mūdū esse debet. In quo omnes p̄sidentes ad ei⁹
exemplum se cōponāt et viuāt / p̄inde ab ea penitus dissipet et euellat
quicquid symoniace labis / quicquid cōcubinarie sordis / quicquid de-
niq; vel deū offendere vel homines scandalizare pōt. Luret ne officia
les pperam officia sua administrēt nequa q̄ grauent nec p̄ concussio-
nē aut illicitate quicquā extorqueāt / Et vt hī qui officialibus ppositi sunt
in ipsorū excessus inultos nō patiant̄ / neminē p̄mittāt vestibus ⁊ colo-
ribus p̄ sacros canones p̄hibitis vti. Clerū romanū qui sibi p̄ncipali-
ter ⁊ immediate subiect⁹ est p̄ncipaliter in omni ecclesiastica honestate
reformet / Et p̄sertim vt cult⁹ diuinus in ecclesijs vrbis cū ea qua de-
cet veneratione / et disciplina obseruet. populū quoq; vrbis que pecu-
liaris eius est parochia doceat instruat et in via salutis dirigat / impe-
ret cardinalibus vt titulos ac parochias suas p̄t̄ eorū incūbit offi-
cio visitēt et reformēt / p̄latū aliquē magne sciētie p̄bateq; et exempla-
ris vite in vrbe vicariū cōstituat qui vice sua deri et ppli epalem curā
cū eisdem fratribus de tēporalitate ecclesie romane bene salubriterq;
regenda accurate cogitans prouideat vt prouincie ciuitates opida ca-
stra terre ipsi ecclesie subiecte iuste ac pacifice gubernentur / tali quidē
moderamine vt inter regimen ecclesiasticorum ac secularium p̄nci-
pum / sic distet sicut inter patrem et dominū / non questui sed protecti-
oni ac tutele intendat / ⁊ paternā charitate cunctos fouens nō tam sub-
ditos q̄ filios existimet / Et quoniā spiritūalem tēporalēq; ipsorū
curam habet inuigilet omnes partialitates ac seditiones inde ammo-
uerē p̄sertim gwelforū et gebellinorū / et quecūq; hīs similia p̄ncipiosa
nomina animas corporaq; pariter p̄mentia oēm det operā penitē spi-
ritualibus et tēporalibus / et quibuscūq; potest modis sublati in-
de cunctis dissentionū fomentis eos vnanimes ad deuotionē ecclesie
cōseruare. Ad regendū puincias ac ciuitates p̄ncipales destinet car-
dinales vel prelatos integre et incorrupte fame quos non in hyare pe-
cunijs sed iusticie ac paci subditorum intendere verisimile sit quorum
legatio biennio aut ad plus triennio elapsu expiret. Et quia dignus est
vt quilibet sue villicatōis rationē reddat de p̄tē expleta legatione ali-
quis vel aliqui insignes viri qui sue administrationis rationē / necnō
querelas ac petitiones puincialū audiat ⁊ iusticiā exhibeat / et qđ ipsi
facere comode nequeunt pape deferant / qui omnino gesta eorū scire
studeat / ⁊ si quid illicitate ppetrasse ipsos cōstititerit nullatenus inultum

Sessio vicesimatertia

dimittat: vt et successores sui que nō licent suo exemplo facere reformi-
dent. Et ne officiales manus forsitan ad illigta apponāt cōperens sa-
larium vnde viuere honeste possint eis cōstituantur. Sepe etiā sum-
mus pontifex inquirat quō tam legari gubernatores et commissarij
quā romane ecclesie vicarij ac feudatarij subditos regunt/et an nouis
gabellis /z exactionibus grauēt/ quicquid autē austeritatis seu iniusti-
onoris sup ceruices subditoꝝ fieri cognouerit nequaquā tolleret parti-
enim impiū est vt hi quos papa p se paterne regeret per alios tyranni-
ce tractent. Statuta z cōstitutiones antiquas quibꝫ puincia ac terre
salubriter regi cōsueuerūt inuiolata seruari faciat/ qꝫ si qua postea irra-
tionabiliter/ vel ad emulationē seu parcialiter edita sint causa cog-
ta retractent z reforment. Infra annū ab electionis die romanus pō-
tifer ad se oratores seu pcuratores puinciarū ac pncipaliū ciuitatū ec-
clesie romane accersiat/ et ostēdēs erga eos paterne charitatis affectū
ab ipsis de statu z cōditione patriarū/ et quēadmodū pdecessores sui
tēpore recti sunt. Num etiā aliquo iniusto grauēt onere/ et quid pro
salubri ipsoꝝ regimine faciendū sit pscrutetur/ et tandē in omnibꝫ vtili-
tati z idēitati ipsoꝝ ac bono publico prouisione remedia tanqꝫ filijs
adhibeat/ hoc idem saltem de biennio in biennū reperere non pigeat.
Inter cetera que feudatarij capitanei gubernatores Senator castel-
llani aliqꝫ pncipi officiales vbis/ et terrarū ecclesie iurare solent.
Hoc etiā adijciat vt in eozū institutione iurent qꝫ sede vacante noie
datum cardinaliū ciuitates terras loca arces z castra/ agentes noie
romane ecclesie tenebunt ac tradent libere z sine contradictione. Ne
summus pontifex carnalitatis trahi videat affectu magis qꝫ iudicio
rationis atqꝫ vt scandalis obuiet/ que experientia teste sepe secuta sunt
nullū decetero cōsanguineū/ vel affine vqꝫ ad tertium gradum inclu-
sue. Ducem Barchionē comitē feudatariū emphiteoram vicariū gu-
bernatorē officialē castellanum alicuius puincie ciuitatis opidi castri
foralicij aut loci romane ecclesie. Nec sup his iurisdictioni seu potesta-
tem aliquā habere/ nec capitaneū seu cōductorē gentiū armorū faciat
aut esse pmitat. Ipsi quoqꝫ cardinales summo pontifici secus agere
volenti nequa qꝫ assentiant. Quodqꝫ succedēs pontifex aliter facta pr-
sus retractet ac reuocet. Juxta nicolai pape quarti cōstitutionē statu-
it sancta Synodus/ vt ad sancte romane ecclesie cardinales omniū
fructuū reddituū prouentuū multarū cōdemnationū/ ac censuum
de quibuscūqꝫ terris z locis romane ecclesie subiectis puenientū me-
dictas pnticat institutioqꝫ z destitutio omniū rectorū gubernatorūqꝫ
z custodū/ quocūqꝫ nomine censeant/ qui pcerunt dictis terris et lo-
cis/ ac etiā dictorū fructuū collectorū de pccilio z pccensu ipsoꝝ cardina-
liū fieri debeat. Ipsos igitur cardinales admonet sancta Synod⁹
vt terras z subditos romane ecclesie ab iniurijs z oppressionibus pre-
gant/ de paceqꝫ ac salute/ et bono ipsoꝝ regimine cogitantes apud sum-

Sessio uicesimatertia

num pontificē / et ubi opus fuerit ipsos omni fauore pmoucant. Et si de omnibz romane ecclesie terris magna cura summo pontifici ac cardinalibus esse debeat ad urbem tamē romā mentis intuitū sedulo cōuertere / et ad ipsam tanqz peculiarē filiam z principālē eoruz parrochiam. In qua beatorū petri z pauli ac innumerabiliū christi martyrum z sanctorū sacra corpora requiescūt ubi sedes est romani pōtificis unde z ipse ac romanuz denominat imperiū / et ad quā oēs christicole deuotionis causa cōfluere solent / singularē quandā charitatē / et precipuum affectū gerere tenent / vt in pace tranquillitate ac iusticia gubernetur in suisqz ecclesijs menibus vijs z securitate stratarū detrimētum non patiat. Quo circa statuit hec sancta Synodus vt de quibuscunqz ipsius vrbis redditibus z puenibus aliqua cōpetens portio ad cōseruationē ecclesiarū menū viarū pontiū securitatisqz itinerū ipsius vrbis z districtus per aliquos viros pbare fame de concilio cardinalium eligendos re ipsa exponat. Sicut seruū seruorū dei summus pōtifer se pfiteretur ita opere cōprobet z cum ad ipm tanqz cōmunē patrē vndiqz homines pfugiant adiriqz se ab omnibz facile pmittat. Nam ergo saltem in hebdomada diem p publica statuatur audientia. In qua oēs pserum pauperes z oppressos paciēter z benigne audiat / z quātū cuiqz deo potest exaudiat cunctisqz sicut pater filijs prout cuiqz opus fuerit iuxta vires cōsilio z auxilio pvideat. Et si corporali necessitate impeditus fuerit vel alicui cardinali vel alteri insigni viro omnia sibi relaturū cōmittat. Omnibusqz curie officialibus. Jubeat presertim vice cancellario penitentiario et camerario vt ipsos pauperes cito gratisqz expediant. Memor apostolice charitatis qua Petrus et Paulus in vicem dexteras dederunt vt pauperū memores essent. Diebus vero dominicis z festiuis ad missam exeat publicam postqz aliquāto tēporis spatio indigētibus audientia pbeat. Singulis hebdomadis vel saltē in mense bis cōsistoria publica teneat in quibus negocia ecclesiarū cathedraliū ac monasteriorū seu principū ac vniuersitatuū aliaqz magni ponderis audiat. Lites autē et causas minores remittat ad vice cancellarium. Ipse autē qzto amplius potest litigijs ac minoribus negocijs se erimat vt maioribus intendat liberius. Quoniam sancte romane ecclesie cardinales pars corporis romani pontificis esse censentur rei publice admodū expediens est / vt iuxta vetustum morem graua z ardua negocia de ipsorū in concilio directione causa quoqz mature cognitā deinceps stant / pserim causarū fidei de actiones sanctorū canonisationes erectiones seu suppressiones diuisiones subiectiones vniones ecclesiarū cathedraliū z monasteriorū / pmotiones cardinaliū confirmaciones ac pnsiones de ecclesijs cathedralibus / et monasterijs puationesqz et translationes abbatū episcoporū z superiorum leges seu constitutiones legationes de latere seu vicariorū ac nunciatorū auctoritate legatorū de latere fungentiū cōmissiones noue religionis instituta

Sessio vicesimatertia

de exemptiones noue / ecclesijs monasterijs seu capitulis aut ipsarum
iam factarum reuocationes. Saluo decreto sacri Constantien. concilij
de placitis nō transferēdis inuitis.

De numero et qualitate cardinalium.

Qum summo pontifice sancte romane ecclesie cardinales in diuis
agenda christiana republica collaterales assistant necesse est vt ta
les instituantur qui sicut nomine ita re ipsa cardines sint super quos ho
stia vniuersalis versent et sustentent ecclesie. Statuit igitur sancta Syn
odus vt deinceps eorum numerus adeo sit moderatus / q̄ nec sit gra
uis ecclesie nec superflua numerositate vilescat / qui de omnibus christia
nitatis regionibus q̄tum comode fieri poterit assumantur vt noti
cia rerum in ecclesia emergentium facilius haberi / et super his maturi
us deliberari possit. Sic tamē q̄ numerum viginti quattuor inter hos
qui nunc sunt / et assumendos non excedat. Ita q̄ de vna natione ultra
tertia partem respectu cardinalium pro tempore existentium ac de vna ciuita
te et dyocesi ultra vnum inde oriundus / et de ea natione que nunc ultra
tertia partem habet vsq̄ ad ipsius tertie partis reductionem eē nequeat
Sine viri in scientia moribusq̄ ac rerum experientia excellentes non
minores triginta annis. Magistri doctores seu licentiati cum rigore
examinis in iure diuino vel humano / sit saltem tertia vel quarta pars
de magistris aut licentiatis in sacra scriptura. Inter hos autē viginti
quattuor esse aliqui poterunt ad modum pauci filij fratres aut nepotes
regum seu magnorum principum in quibus cum circūspicione / et ma
turitate morum competens litteratura sufficiat. Non fiant cardina
les nepotes ex fratre vel sorore romane pontificis aut alicuius cardina
lis viuētis nō illegitime nati / non corpore viciati nec alicuius cri
minis aut infamie nota resperfi. Predicto autē numero viginti quatuor
pro magna ecclesie necessitate vel vtilitate duo alij in quibus vir
te sanctitas vel erimie virtutes refulgeāt / quāq̄ memoratos gradus
non habeant. Ac de grecis cum romane ecclesie vniū fuerint. Insigni
nes aliqui viri adijci poterunt. Non fiat cardinalium electio solum p
auricularia vota sed illi solum assumi possint in quos facto vero serui
tino ac publicato maiorem partem cardinalium per subscriptionem
manus proprie constitit collegialiter consensisse. Desuper etiaz apo
stolice littere cum subscriptione cardinalium conficiantur. Decreto
huius sacri concilij in quarta sessione solenniter publicato quod inci
pit. Item cum multiplicatio cardinalium et in suo robore inuio
labiliter permansuro. Cum recipient cardinales sue dignitatis insig
nia quorum significatio est vt pro bono vniuersalis ecclesie sangui
nem proprium si opus sit non vereantur effundere. Jurabunt in pub
lico consistorio si sint in curia si vero absentes in manibus alicui
us episcopi / et publice cui per litteras apostolicas in quibus for
ma Juramenti inserta sit commissum fuerit in hunc modum.

Sessio vicefimatertia

Ego enim nuper assumptus in sancte romane ecclesie cardinalē ab hac hora in antea ero fidelis beato Petro vniuersaliq; et romane ecclesie ac summo pontifici christi q; successoribus canonicè intransibus laborabo fideliter p̄ defensione fidei catholice extirpatione q; heresum et errorū ac scismatū reformatione morū ac pace in populo christiano. In alienationibus rerū et bonorū ecclesie romane aut aliarū ecclesiarū et beneficiorū quorūcūq; nō consentiā nisi in casibus a iure pmissis/ et pro alienatis ab ecclesia romana recuperandis posse operam dabo/ non cōsulam quicūq; summo pontifici/ nec subseribā me nisi scdm̄ deū et conscientiā meā que mihi per sedem apostolicā cōmissa fuerint fideliter exequar cultū diuinū in ecclesia tituli mei et eius bona conferuabo sic me deus adiuuet. Pro cōseruandis cardinaliū titulis quorū aliqui tam in diuino cultu quam edificijs nimis proch dolor in obprobrium sedis apostolice/ et ipsorū cardinaliū collapsi sunt. Statuit hec sancta synodus vt de redditibus si puenientibus terrarū romane ecclesie quorū medietas iuxta cōstitutionē Nicolai pape ad cardinales vt pie dictus est ptineat decima pars eius quod spectat ad quēlibet cardinalē p̄prio titulo singulis annis applicetur. Et nihilominus veli vita vel in morte quilibet cardinalis tantū p̄prio titulo relinquar. Unde cōtra vna p̄sona sustentari possit quod si nō fecerit tam pro hoc quam p̄ dicta decima parte bona oīa ipsius cardinalis obligata sint vsq; ad debitam satisfactiōē/ et ad executionē huius onerantis primū cardinalis illius ordinis de quo ipse defunctus erat. Vt et per se quilibet cardinalis p̄sens in curia absens vero per vicariū ydoneū singulis annis titulū suū clericorūq; et populū ecclesiarū subiectarū/ et cū diligētia inquirat/ et salubriter p̄uideat sup̄ cultu diuino bonisq; ipsarū ecclesiarū ac vita et moribus clericorū et parochianorū/ de quibus cum sue sint oues in districto dei iudicio rationes redditurus ē. Et tam quo ad tempus visitandi q̄s quo ad alia seruet que instituta sunt in decreto nostro de concilijs Synodalibus. Et si quēlibet cardinaliū tam ip̄a dignitas q̄ p̄pria perurgeat pollicitatio pro memoratis sanctis laborare operibus nihilominus vt eo efficacius res fiant quo singulis quasi peculiariter distribuunt. Episcopi cardinales indagare curent que regiones heresibus erroribus superstitionibus nouis aut veteribus infestę sint/ p̄sbyteri vbi mores et diuinorū mandatorū obseruatiā ac ecclesiastica disciplina deficiat. Diaconi qui reges et principes seu populi bellicis agitent vel agitari timeant/ et tanq; apes argumentose tam apud summū p̄ntificem q̄ inter se ipsos diligēter/ ac accurare negocia hec sancta p̄moneant operā dantes et vbi necessarium fuerit salubri remedio p̄uideatur. Ipse autē summus pontifex tanq; cōmunis omnium pater/ et pastor non solum rogatus ac sollicitatus/ sed p̄prio motu vbiq; inuestiget inuestigariq; faciat/ et quā potest omnib; filiorū morbis salutarem conferat medicinā. Si quādo papam quod absit negligentē

Sessio vicesimatertia

aut remissum seu agentem que nō decēt ipsi cardinales inspererint sibi
hiali reuerentia et charitate tanq̄ patrē obsecrent vt officio pastorali
honoriq̄ ac debito suo satisfaciatur. Et primo quidē aliquis vel aliqui s̄
p se / Deinde si senō corrigat omnes collegialiter accersitis quibusdā
notabilibus platis pdicentes q̄ si nō abstinerit pximo generali con
cilio deferat / nec p salute ipsius summi pontificis / z bono publico ei⁹
odiu vel quicquid aliud timeant dū tamē reuerenter z charitatiuē id
agant. Multo magis si quē ex cardinalibz aliquid pperā seu rephensū
one dignū facientem papa cognouerit paterna semp charitate et iuxta
doctrinā euangelicā corrigat vt sit alter in alterū pater in filios / filij in
patrē charitatis opa exercentes ecclesiā dei exemplari ac salubri mo⁹
deramine gubernent. **Prelatos et quoscuq̄ alios insignes p̄sertim**
viros ad curiā romanā pficiētes cardinales benigne et honorifice
tam publice q̄ priuate ptractēt / z apud sumū pontificē corū negocia
gratis ac liberaliter recōmissa faciāt. Et cū ei qui cōis est omnū pater
cardinales assistēt psonarū acceptores fieri vel aduocatos valde in
decens est / p̄terea interdicit hec sancta Synodus vt tāq̄ iudicis col
laterales p̄cialitatē nullā accipiāt. Etia si de terra p̄ciali originē ducāt
nec sint principū aut cōitatū seu aliorū cōtra quēquā cum p̄cio vel sine
partiales p̄tiores aut defensores / sed exuti omnē passionē in sedandis
cōcordiā vel iusticia litibus pape assistant. Principū autē et quorū
cūq̄ p̄sertim pauperū ac religiosorū gratis z sine vllō questu pmoue
re iusta negocia tanq̄ charitatis opus p̄suadet sancta Synodus et
cōmendat. **Cū affabilitate et benignitate seruent cardinales grauitatē**
ac modestiā que huic cōgruūt dignitati / pietatē autē q̄ scdm apo
stolū / ad oīa vtilis est seruēt ad oēs. Affines suos p̄sertim bene meri
tos ac pauperes quāq̄ negligere nō debeant nō tamen ita ipsos opū
aut beneficiorū multitudine accumulēt / vt aliq̄ inde scandalū patian
tur. **Caueant ne bona ab ecclesijs p̄fecta vltra q̄ necessitatis rō postu
lat in carnē et sanguinē effundant. Cū tales sic ambulare i magnis**
pontifex inspererit arguat atq̄ obuiet vt decēt / neq̄ enī culpe erit ex
pers si iuxta officii sui corrigenda nō corrigat / familia mensa suppel
lex renū et equorū tam pape q̄ cardinalis nec numerositate nec fastu
aut pompiis neq̄ aliquo excessu rephensibilis sit. Ita domū et que in
domo sunt moderate cōponat vt aliq̄ nō scandalū sed frugilitatis cape
re exemplū possint. **Tam summ⁹ p̄tifer et cardinales q̄ ceteri ep̄i cō
stitutionē beati Gregorij in generali Synodo editā seruare studeant**
cui⁹ tenor hic est quā hec sancta Synodus innouat. **Cū pastoris vita**
exemplo debeat esse discipulis plerūq̄ clericis qualis in secreto sit vita
sui pontificis / nesciūt quā tamē seculares pueri sciunt / de qua re p̄sen
ti decreto statum⁹ vt quidā ex clericis vel etiam ex monachis electi in
ministerio cubiculo pontificali obsequantur / vt is qui in loco regimi
nis est tales habeat testes qui veram eius in secreto conuersationem

b

Sessio vicesimatertia

videant / et ex sedula visione exempli perfectus sumant. Pascalis etiam pape verba aduertat dicentis epi lectioni et orationi vacent / et semp pbyteros et dyaconos alii alios boni testimonij clericos habeat / vt se cūdiū aplm et sanctorū patrū instituta possint irrephensibiles inuenire. Non expedit rei publice vt cardinalibz quos rebus arduis vniuersalibus ecclesie intentos fore oportet / alie cause q̄ electionū ecclesiarū cathedraliū aut monasteriorū vel principū aut vniuersitatū seu similes p papā aut cancellariā delegent. Minores igitur litigiose cause in auditorio rote q̄ ad hoc institutū est cōmittant. Neq; papa neq; cardiales familiares suos quasi munera accepturos ad cōfirmatos vel putios platos de cetero mittant / ne q̄ p se facere nō decet p alios fieri partiant. Quod aliquū factum est vt panulo in assignatione tituli cardinalibus tradito post mortē eius aliqua pecunie summa vel res alia de bonis suis arripat de cetero nō fiat cū labores eorū pro republica impēsi et exequias si paupes foret potius de publico mereant.

De electionibus.

Licet dudum hec sancta Synodus abolita p eā generali omnium ecclesiarū et dignitatū electuarū reservatione putide decreuerit / vt predictis ecclesijs et dignitatibz p canonicas electiones et cōfirmationes puideri deberet / volens etiā spales seu particulares ipsarū ecclesiarū et dignitatū electuarū phidere reservationes p quas libera in eisdem eligendi et cōfirmādi facultas impediti possent / quodq; aduersus hoc decretum roman⁹ pontifex nihil attemptaret / nisi ex magna rōnabili et euidenti causa in litteris aplice noiatim expromenda. Quia tamen cōtra ipsius decreti mētē nō pauca sine hmoi causa gesta sūt. Unde graua hacten⁹ successerūt et grauioza indies timēt scādala / Lupiēs hec sancta Synodus hīs obuiare Nolensq; vt ipsius decreti mens que fuit omne obstaculū a canonicis electiōibz et cōfirmationibz tollere suo frustr et effectu. Statuit vt electores in dictis ecclesijs sine impedito aut obstaculo oino fiat que causa cognita iuxta iuris cōmunitatis et dicti nostri decreti dispositionem confirmēt vel infirmēt. Verū tamen si forte aliquando contingat electionem aliquā etiā alias canonicam fieri que in purbationem ecclesie aut patrie vel boni publici vergere timeatur summ⁹ pontifex cum ad ipsum cōfirmatio delata fuerit. Si talem vrgētissimā causam adesse manifeste cognouerit ea prius mature discussa a parte plene defensa accedente postea romane ecclesie cardinaliū aut maioris partis subscriptione huiusmodi causam veram sufficientēq; fore attestantiū reiecta tali electione ad capitulū vel conuentum remittat vt infra tempus iuris vel aliud iuxta loci distantiam ad aliam ex qua euenire talia nō formident electionē pcedat.

De reservationibus.

Et quia multiplices ecclesiarū et beneficiorum hactenus facte p summos pontifices reservationes non parū ecclesijs onerose et

Sessio vicesima quarta

litteris Ipsas omnes tam generales q̄ speciales siue particulares de quibuscunq; ecclesijs et beneficijs / quibus tam per electionem q̄ collationem aut aliam dispositionem prouideri uolet siue per extranagantes ad regimen / et execrabilis siue per regulas cancellarie / aut alias apostolicas constitutiones introductas / hec sancta Synodus abolet Statuens vt de cetero nequa q̄ fiant reservationibus in corpore iuris expresse clausis / et hijs quas in terris romane ecclesie ratione directi seu utilit̄s dominij mediate vel immediate subiectis fieri contigerit duntaxat exceptis.

De clementina litteris.

Licet in apostolicis vel alijs litteris quibuscunq; aliquē dignitati beneficio aut iuri cuiusq; renunciasse / aut priuatū esse seu aliquid aliud egisse per quod ius propriū auferat / narratur sit huiusmodi littere in hijs nō prouidicent. Etiam si super ipsis gratia vel intentio narrantis fundetur nisi per testes / aut alia legitima constiterit documenta. Datum in sessione publica huius sancte Synodi in ecclesia maiori Basiliensi. sollemniter celebrata nono kalendas Aprilis. Anno dñi Millesimo quadringentesimo tricesimo sexto.

Sessio vicesima quarta de indulgentijs.

Sacrosctā generalis Synodus Basiliens̄ in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalē ecclesiam representans. Quia ambasciatores nostri ad constantinopolim trāmissi vice et nomine eiusdem sancte Synodi serenissimo impatori romeorū et reuerendissimo dño patriarche constantinopolitano. p̄ nonnullas causas. pmiserūt capitula alias ī hac sacra Synodo sup̄ mō vniuersalis et icumenici vtriusq; ecclie cōcilij celebrādi hinc et inde conclusa et firmata dare / et cū effectu exhiberi sub cōsuetā hui⁹ sacre synodi Bulla plūbea data p̄nti et sub tenore de verbo ad verbū subsequēti. Nolēs hec sacra synodus obmittere aliqd̄ eorū q̄ p̄ vniōne ecclesiarū xp̄i fieri possūt dictā suorū ambasciatorū p̄missione p̄nti decreto acceptat approbat ratificat et confirmat / et p̄ fata capla de verbo ad verbū. put p̄ p̄fatos ambasciatores. p̄missū ē p̄nti in scribit sub tenore q̄ sequit̄. Sacrosctā generalis Synodus Basiliens̄. in sp̄i sancto legitime cōgregata vniuersalē eccliam representans / ad p̄petuā rei memoriā. Cū inter cetera toti p̄plo xp̄iano necessaria opa p̄pter que hoc p̄sens sanctū cōcilium extitit congregatū vniō occidentalis et orientalis ecclesiarū ch̄risti p̄cipuū et maximū sit merito pro hac perficienda ab initio sue congregationis omni conatu laborauit. Et eū q̄ primuz potuit ad serenissimū impatorē Grecorū et reuerendissimū patriarcham constantinopolitanū cum litteris suos transmisit ambasciatores ad ipsos cum omni charitate et instantia exhortandum

b ij